

DECIZIE

13 aprilie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul – Valeriu Doagă
Judecătorii – Iuliana Oprea, Ala Cobăneanu,
Galina Stratulat, Dumitru Mardari

examinând recursul declarat de reprezentantul Întreprinderii cu capital străin „Easy Credit” societate cu răspundere limitată, Postolachi Ion,

în pricina civilă la cererile de chemare în judecată ale Întreprinderii cu capital străin „Easy Credit” societate cu răspundere limitată împotriva lui Mihail Barcari, Maxim Pîntea și Anei Glod cu privire la încasarea datoriei,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 27 octombrie 2015

c o n s t a t ă

La data de 09 decembrie 2014, ÎCS „Easy Credit” SRL a depus cerere de chemare în judecată împotriva Anei Glod cu privire la încasarea datoriei.

În motivarea acțiunii reclamanta a menționat că, la data de 23 mai 2014, a încheiat cu pîrîta Ana Glod contractul de împrumut nr. 416314143, prin care s-a obligat să-i acorde un împrumut în valoare de 6000 de lei, care urma a fi rambursat în 12 rate lunare egale a câte 688 de lei lunar, începînd cu data de 20 iunie 2014, iar pîrîta s-a obligat să restituie împrumutul cu dobînda și costurile aferente în conformitate cu prevederile contractuale și cu graficul rambursării împrumutului.

Susține că, a acordat împrumutul în termenul și condițiile stabilite în contract, astfel, îndeplinindu-și toate obligațiile asumate față de debitor.

Afirmă că, pîrîta, după ce a achitat prima rată lunară integral, ultima de pe data de 20 iunie 2014, a încetat să mai achite împrumutul conform graficului prestabilit și intenționat se eschivează de la onorarea obligațiilor contractuale asumate.

Relevă că, în scopul soluționării amiabile a litigiului la data de 02 octombrie 2014, prin scrisoare recomandată, ÎCS „Easy Credit” SRL a somat pîrîta, solicitînd rambursarea ratelor scadente și neachitate, la care ultima nu a acordat nici o atenție, refuzînd în continuare achitarea împrumutului.

Solicită încasarea de la pîrîta a împrumutului restant în sumă de 2752 de lei, a dobînzii de întîrziere în sumă de 1152 de lei, a clauzei penale în sumă de 975 de lei și a ratelor lunare rămase ale împrumutului în sumă de 4816 de lei, în total a sumei de 9695 de lei și a taxei de stat în sumă de 290,85 de lei.

La data de 09 decembrie 2014, ÎCS „Easy Credit” SRL a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Maxim Pîntea cu privire la încasarea datoriei.

În motivarea acțiunii reclamanta a menționat că, la data de 07 februarie 2014, a încheiat cu pîrîtul Maxim Pîntea contractul de împrumut nr. 016803746, prin care s-a obligat să-i acorde un împrumut în valoare de 7781 de lei, care urma a fi rambursat în 12 rate lunare egale a cîte 836 de lei lunar, începînd cu data de 06 martie 2014, iar pîrîtul s-a obligat să restituie împrumutul cu dobînda și costurile aferente în conformitate cu prevederile contractuale și cu graficul rambursării împrumutului.

Susține că, a acordat împrumutul în termenul și condițiile stabilite în contract, astfel, îndeplinindu-și toate obligațiile asumate față de debitor.

Afirmă că, pîrîtul nu a achitat nici o rată din împrumutul acordat și intenționat se eschivează de la onorarea obligațiilor contractuale asumate.

Relevă că, în scopul soluționării amiabile a litigiului, telefonic, iar apoi la data de 03 octombrie 2014, prin scrisoare recomandată, a somat debitorul, solicitînd rambursarea ratelor scadente și neachitate, la care ultimul nu a acordat nici o atenție, refuzînd în continuare achitarea împrumutului.

Solicită încasarea de la pîrît a împrumutului restant în sumă de 6688 de lei, a dobînzii de întîrziere în sumă de 2310 de lei, a clauzei penale în sumă de 975 de lei, a ratelor lunare rămase ale împrumutului în sumă de 3344 de lei, în total a sumei de 13317 lei și a taxei de stat în sumă de 399,51 de lei.

La data de 09 decembrie 2014, ÎCS „Easy Credit” SRL a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Mihail Barcari cu privire la încasarea datoriei.

În motivarea acțiunii reclamanta a menționat că, la data de 18 ianuarie 2014, a încheiat cu pîrîtul Mihail Barcari contractul de împrumut nr. 400701843, prin care s-a obligat să-i acorde un împrumut în valoare de 3490 de lei, care urma a fi rambursat în 12 rate lunare egale a cîte 375 de lei lunar, începînd cu data de 15 februarie 2014, iar pîrîtul s-a obligat să restituie împrumutul cu dobînda și costurile aferente în conformitate cu prevederile contractuale și cu graficul rambursării împrumutului.

Susține că, a acordat împrumutul în termenul și condițiile stabilite în contract, astfel, îndeplinindu-și toate obligațiile asumate față de debitor.

Afirmă că, pîrîtul, după ce a achitat cu abateri 5 rate lunare integrale, ultima de pe data de 15 iunie 2014 și 234 de lei pentru rata din data de 15 iulie 2014, a încetat să mai achite împrumutul conform graficului prestabilit și intenționat se eschivează de la onorarea obligațiilor contractuale asumate.

Relevă că, la data de 03 octombrie 2014, în scopul soluționării amiabile a litigiului, ÎCS „Easy Credit” SRL, prin scrisoare recomandată, a somat debitorul, solicitînd rambursarea ratelor scadente și neachitate, la care ultimul nu a acordat nici o atenție, refuzînd în continuare achitarea împrumutului.

Solicită încasarea de la pîrît a împrumutului restant în sumă de 1266 de lei, a dobînzii de întîrziere în sumă de 420 de lei, a clauzei penale în sumă de 975 de lei, a ratelor lunare rămase ale împrumutului în sumă de 1125 de lei, în total a sumei de 3786 de lei și a taxei de stat în sumă de 270 de lei.

Prin încheierea Judecătoriei Dubăsari din 12 decembrie 2014 s-au conexat într-un singur proces pricinile civile la cererea de chemare în judecată a ÎCS „Easy Credit” SRL împotriva Anei Glod cu privire la încasarea datoriei, la cererea de chemare în judecată a ÎCS „Easy Credit” SRL împotriva lui Maxim Pîntea cu privire la încasarea datoriei și la cererea de chemare în judecată a ÎCS „Easy Credit” SRL împotriva lui Mihail Barcari cu privire la încasarea datoriei.

Prin hotărîrea Judecătoriei Dubăsari din 23 februarie 2015 s-a admis acțiunea ÎCS

„Easy Credit” SRL împotriva Anei Glod și s-au încasat de la Ana Glod în beneficiul ÎCS „Easy Credit” SRL suma de 9695 de lei cu titlu de datorie și suma de 290,85 de lei, cu titlu de cheltuieli de judecată. S-a admis parțial acțiunea ÎCS „Easy Credit” SRL împotriva lui Maxim Pîntea și s-au încasat de la Maxim Pîntea în beneficiul ÎCS „Easy Credit” SRL suma de 11647 de lei, cu titlu de datorie și suma de 402 lei, cu titlu de cheltuieli de judecată. S-a admis parțial acțiunea ÎCS „Easy Credit” SRL împotriva lui Mihail Barcari și s-au încasat de la Mihail Barcari în beneficiul ÎCS „Easy Credit” SRL suma de 2592 de lei, cu titlu de datorie și suma de 226 de lei, cu titlu de cheltuieli de judecată.

Prima instanță și-a argumentat concluzia prin faptul că, pîrîții nu și-au onorat obligațiunile contractuale privind achitarea în timp util a ratelor lunare ale împrumutului, încălcînd prevederile contractelor de împrumut nr. 400701843 din 18 ianuarie 2014, nr. 016803746 din 07 februarie 2014 și nr. 416314143 din 23 mai 2014, invocînd la caz art. 512 alin. (1), 572, 583, 712 alin. (1), 716 alin. (1) și (2), 719 lit. f), 732, 867, 869, 871, 872 alin. (1) din Codul civil și art. 23 alin. (1) și (2) din Legea nr. 202 din 12 iulie 2013 privind contractele de credit pentru consumatori.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 27 octombrie 2015 s-a respins apelul declarat de ÎCS „Easy Credit” SRL și s-a menținut hotărîrea primei instanțe.

La data de 27 ianuarie 2016 reprezentantul Întreprinderii cu capital străin „Easy Credit” societate cu răspundere limitată, Postolachi Ion a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 27 octombrie 2015, solicitînd admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărîrii primei instanțe în partea admiterii parțiale a acțiunilor sale împotriva lui Mihail Barcari și Maxim Pîntea și emiterea în această parte a unei noi hotărîri cu privire la admiterea integrală a acestor acțiuni, cu încasarea de la Mihail Barcari în beneficiul său a taxei de stat pentru depunerea cererii de apel în sumă de 29,20 de lei și a taxei de stat pentru depunerea cererii de recurs în sumă de 19,47 de lei și de la Maxim Pîntea în beneficiul său a taxei de stat pentru depunerea cererii de apel în sumă de 38,87 de lei și a taxei de stat pentru depunerea cererii de recurs în sumă de 25,91 de lei.

În motivarea recursului a invocat că, instanța de apel, la examinarea pricinii, a aplicat legea care nu trebuia să fie aplicată și, anume, art. 716 alin. (1), 719 lit. f), 732 și 869 din Codul civil, nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată și, anume, art. 624 și 716 alin. (4) din Codul civil și a interpretat eronat art. 94 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de reprezentantul Întreprinderii cu capital străin „Easy Credit” societate cu răspundere limitată, Postolachi Ion urmează a fi respins din următoarele motive.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecînd recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărîrii atacate, fără a administra noi dovezi.

Luînd în considerare faptul că, recurentul contestă hotărîrile instanțelor inferioare în partea ce se referă la sumele încasate din contul pîrîților Mihail Barcari și Maxim Pîntea,

fără a înainta obiecții față de pârâta Glod Ana, Colegiul va examina recursul în limitele invocate.

Din materialele pricinii rezultă că, la 18.01.2014 ÎCS „Easy Credit” SRL a încheiat cu Mihail Barcari contractul de împrumut nr. 400701843 destinația: procurarea de bunuri, în temeiul căruia primul s-a obligat să-i acorde pârâtului un împrumut în sumă de 3490 de lei, rambursabil în 12 (douăsprezece) rate lunare egale a câte 375 lei, începând cu data de 15.02.2014, iar Mihail Barcari s-a obligat să ramburseze ratele de împrumut scadente și plățile aferente în conformitate cu prevederile contractuale și cu graficul rambursării împrumutului (vol. III f.d. 9, 14).

Prin factura fiscală seria DV nr. 2322659 din 18 ianuarie 2014 eliberată de SRL “Cifrotech” se confirmă procurarea și transmiterea bunului beneficiarului Mihail Barcari (vol. III f.d. 7).

Potrivit certificatului privind achitățile și datoriile lui Mihail Barcari în baza contractului de împrumut nr. 400701843 se atestă faptul că, dînsul a achitat 5 (cinci) rate lunare integral (ultima plată integrală efectuată la 15.06.2014) și o plată parțială în mărime de 234 lei la 15.07.2014 (vol. III f.d. 6).

La 07.02.2014, ÎCS “Easy Credit” SRL a încheiat cu Maxim Pîntea contractul de împrumut nr. 016803746 destinația: procurarea de bunuri, prin care s-a obligat să-i acorde ultimului un împrumut în mărime de 7781 lei, rambursabil în 12 (douăsprezece) rate lunare egale a câte 836 lei începând cu data de 06.03.2014, iar Maxim Pîntea s-a obligat să ramburseze ratele de împrumut scadente și plățile aferente în conformitate cu prevederile contractuale și cu graficul rambursării împrumutului (vol. II f.d. 8, 12).

Prin factura fiscală seria DV nr. 1644770 din 07 februarie 2014 eliberată de ÎCS “Vicmobile” SRL se confirmă procurarea și transmiterea bunului către beneficiarul Maxim Pîntea (vol. II f.d. 7)

Potrivit certificatului privind achitățile și datoriile lui Maxim Pîntea în baza contractului de împrumut nr. 016803746 se atestă faptul că, dînsul nu a achitat nici o rată a împrumutului (vol. II f.d. 6).

În scopul soluționării amiabile a litigiului, ÎCS „Easy Credit” SRL, a expediat în adresa pârîților scrisori recomandate prin care i-a somat pe Mihail Barcari și Maxim Pîntea despre necesitatea rambursării datoriilor, care însă au rămas fără răspuns.

Verificînd legalitatea deciziei Curții de Apel Chișinău din 27 octombrie 2015 și hotărîrii Judecătorei Dubăsari din 23 februarie 2015 prin prisma argumentelor invocate în recurs, Colegiul constată că, actele judecătorești de dispoziție menționate au fost emise în conformitate cu normele de drept material și procedural relevante speței.

Potrivit art. 624 alin. (1) din Codul civil, clauza penală (penalitatea) este o prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulînd că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun.

Conform art. 712 alin. (1) din Codul civil, clauze contractuale standard sînt toate clauzele formulate anticipat pentru o multitudine de contracte, pe care o parte contractantă (utilizator) le prezintă celeilalte părți la încheierea contractului. Este indiferent dacă prevederile formează un document separat sau sînt parte a documentului ce reprezintă contractul, de asemenea nu importă numărul condițiilor și forma contractului.

În conformitate cu art. 719 lit. f) din Codul civil, în cadrul condițiilor contractuale standard, fără a prejudicia dispozițiile care exclud posibilitatea derogării de la dispozițiile

legale în defavoarea consumatorului, este nulă clauza prin care utilizatorului i se promite plata unei penalități dacă obligația nu este executată sau este executată cu întârziere, dacă întârzie plata sau dacă partenerul lui de contract reziliază contractul.

Conform art. 867 alin. (1) din Codul civil, prin contractul de împrumut o parte (împrumutător) se obligă să dea în proprietate celeilalte părți (împrumutatul) bani sau alte bunuri fungibile, iar aceasta se obligă să restituie banii în aceeași sumă sau bunuri de același gen, calitate și cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date.

Colegiul reține că, stipulațiile contractuale reflectate în secțiunea 6.02 din condițiile contractuale destinația împrumutului: procurarea de bunuri la contractele de împrumut nr. 400701843 și nr. 016803746 poartă în mod indubitabil caracterul unor clauze penale, circumstanțe ce derivă din însăși titlul secțiunii precum și din natura obligației pecuniare menționate. De asemenea, sunt juste raționamentele instanțelor inferioare care au calificat clauzele contractelor litigioase ca fiind standarde în sensul art. 712 din Codul civil și care au constatat statutul de consumator al intimaților, aspecte determinante pentru aplicarea în speță a dispoziției art. 719 lit. f) din Codul civil și constatarea ex officio a nulității absolute a secțiunii 6.02 din contractele de împrumut nr. 400701843 și nr. 016803746 încheiate cu Mihail Barcari și Maxim Pîntea.

Astfel, în lumina legii, pretențiile înaintate de ÎCS „Easy Credit” SRL cu privire la încasarea din contul lui Mihail Barcari și Maxim Pîntea a clauzelor penale nu au suport legal și urmează a fi respinse.

În corespundere cu art. 217 din Codul civil, nulitatea absolută a actului juridic poate fi invocată de orice persoană care are un interes născut și actual. Instanța de judecată o invocă din oficiu. Nulitatea absolută nu poate fi înlăturată prin confirmarea de către părți a actului lovit de nulitate. Acțiunea în constatare a nulității absolute este imprescriptibilă.

Potrivit art. 869 alin. (1) și (2) din Codul civil, în baza contractului de împrumut, părțile pot prevedea și plata unei dobânzi, care trebuie să se afle într-o relație rezonabilă cu rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei. Înțelegerea asupra dobânzii prin care se încalcă dispoziția alin. (1) este nulă.

În conformitate cu art. 871 alin. (1) din Codul civil, împrumutatul trebuie să restituie împrumutul în termenul și în modul stabilit în contract. Dacă nu au fost stabilite dobânzi, el are dreptul să restituie împrumutul și pînă la expirarea termenului.

Conform art. 872 alin. (1) și (2) din Codul civil, în cazul în care împrumutatul nu restituie în termen împrumutul, împrumutătorul poate cere pentru întreaga sumă datorată o dobîndă în mărimea prevăzută la art. 619 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Dacă în contract este prevăzută restituirea împrumutului în rate și împrumutatul nu restituie în modul stabilit nici cel puțin o rată, împrumutătorul poate cere restituirea imediată a întregului împrumut și a dobânzii aferente.

Conform prevederilor art. 17 din normele de prudență financiară aprobate prin anexa la hotărîrea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 17/8 din 30 aprilie 2008, rata dobânzii la împrumuturile acordate de către asociație trebuie să fie stabilită la un nivel suficient pentru a acoperi cheltuielile privind dobînzile la mijloacele financiare atrase, cheltuielile suportate și constituirea și/sau menținerea rezervei instituționale la nivelul minim stabilit la art. 33 din Legea nr. 139 din 21 iunie 2007 cu privire la asociațiile de economii și împrumut.

Colegiul reține că, potrivit contractului de împrumut nr. 016803746 din 07.02.2014 Maxim Pîntea urma să restituie la scadență pe parcursul a 12 luni, datoria de bază în sumă de 7781 lei, dobîndă de 12,00 % anual și comisionul de monitorizare lunar în

mărime de 1,85 %, în total 22,2% anual (1,85x12) pe lângă datoria de bază. Condiții similare ce se referă la plățile aferente împrumutului sunt reflectate și în contractul de împrumut nr. 400701843 din 18.01.2014 încheiat cu intimatul Mihail Barcari.

Instanța de recurs consideră întemeiate constatările instanțelor inferioare cu privire la caracterul camuflat a comisionului de monitorizare lunar (22,2%) care întrunește semnele unei dobânzi contractuale veritabile care cumulat cu dobânda contractuală propriu-zisă (12,00%) constituie în sumă - 34,2 %.

Din perspectiva normelor legale și a circumstanțelor de fapt relevante, Colegiul consideră justificat calculul dobânzii rezonabile potrivit următoarei formule:

1) costul atragerii mijloacelor financiare (în februarie 2014, rata de bază publicată de BNM constituia 3,5 %);

2) profitul de aproximativ 1/2 din costul indicat în pct. 1;

3) cheltuielile și costurile aferente de 4-5 %.

Prin urmare, în ianuarie - februarie 2014, o dobândă în mărime de 20 % înglobează elementele unei dobânzi contractuale rezonabile pentru contractele cu nr. 016803746 din 07.02.2014 și nr. 400701843 din 18.01.2014 încheiate cu Maxim Pîntea și Mihail Barcari, nefiind oportună intervenția instanței de recurs în modificarea cuantumului acesteia, diminuarea dobânzilor contractuale fiind în corespundere cu spiritul și litera normei prevăzute la art. 869 din Codul civil.

În aceste circumstanțe, Colegiul ajunge la concluzia de a respinge argumentele recurentului ce vizează plățile aferente solicitate de ÎCS „Easy Credit” SRL din contul lui Mihail Barcari și Maxim Pîntea în temeiul contractelor de împrumut nr. 016803746 din 07.02.2014 și nr. 400701843 din 18.01.2014. Totodată, avînd în vedere că, datoriile de bază ale împrumutului au fost admise integral de instanțele inferioare, iar recurentul nu obiectează la acest capitol, Colegiul consideră inoportună analiza acestor capete de cereri.

Conform art. 94 din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pîrîtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului. În cazul mai multor reclamânți sau pîrîți, aceștia sînt obligați să compenseze cheltuielile de judecată în mod egal, proporțional sau solidar, în funcție de interesul fiecăruia ori de caracterul litigiului dintre ei. Dacă unul dintre coparticipanți a utilizat mijloace speciale de apărare judiciară, ceilalți nu sînt responsabili de cheltuielile lui. Prevederile alin.(1) și (2) se aplică și la repartizarea între părți a cheltuielilor de judecată în instanță de apel, în instanță de recurs și în cadrul revizuirii. Dacă, fără a trimite pricina spre rejudecare, modifică hotărîrea atacată sau pronunță o nouă hotărîre, instanța ierarhic superioară poate schimba corespunzător repartizarea cheltuielilor de judecată.

Colegiul relevă faptul că, ÎCS „Easy Credit” SRL la depunerea cererii de apel a achitat taxa de stat în sumă de 68,07 de lei (f.d. 96-97), iar la depunerea cererii de recurs a achitat taxa de stat în sumă totală de 135,38 de lei (f.d. 142-145), însă reieșind din faptul că obiecțiile înaintate de reclamant în partea sumelor contestate au fost respinse, Colegiul consideră necesar de a respinge cerințele cu privire la încasarea din contul lui Mihail Barcari și Maxim Pîntea în beneficiul ÎCS „Easy Credit” SRL a taxei de stat achitate la examinarea prezentei pricini în ordine de apel și recurs.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că, decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe sunt întemeiate și legale, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de reprezentantul Întreprinderii cu capital străin „Easy Credit” societate cu răspundere limitată, Postolachi Ion și a menține decizia Curții de Apel Chișinău din 27 octombrie 2015 și hotărârea Judecătoriei Dubăsari din 23 februarie 2015.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e

Se respinge recursul declarat de reprezentantul Întreprinderii cu capital străin „Easy Credit” societate cu răspundere limitată, Postolachi Ion.

Se mențin decizia Curții de Apel Chișinău din 27 octombrie 2015 și hotărârea Judecătoriei Dubăsari din 23 februarie 2015 în pricina civilă la cererile de chemare în judecată ale Întreprinderii cu capital străin „Easy Credit” societate cu răspundere limitată împotriva Anei Glod, Mihail Barcari și Maxim Pîntea cu privire la încasarea datoriei.

Decizia este irevocabilă de la pronunțare.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Iuliana Oprea

Ala Cobăneanu

Galina Stratulat

Dumitru Mardari